

Tampereen ammatillinen
opettajakorkeakoulu

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

AITA-kuvataidekoulun opetussuunnitelma

Aikuisten kuvataidekoulun opetussuunnitelman
laatiminen ja perustelut

Harri Rauhaniemi

2008

Rauhaniemi, Harri

Aita -kuvataidekoulun opetussuunnitelma

Aikuisten kuvataidekoulun opetussuunnitelman laatiminen ja perustelut
19+14

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Tampereen ammatillinen opettajakorkeakoulu

Ryhmän opettaja Henna Heinilä

Lokakuu 2008

Asiasanat opetussuunnitelma, kuvataide, tavoitteet

TIIVISTELMÄ

Pohjois-Satakunnan Alueopistolla, joka edustaa vapaan sivistystyön sarkaa, tarvitaan kuvataiteen perusteita opiskeleville aikuisille opetussuunnitelma. Aikuisten kuvataidekoulun eli Aita-kuvataidekoulun opetussuunnitelma perustuu Opetushallituksen laatimiin taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2005. Aikuisten kuvataideopetus antaa valmiuksia alan ammatilliseen koulutukseen tai perusteet taiteen elinikäiseen harrastamiseen. Hankkeen tarkoituksena on Aita-kuvataidekoulun kuntakohtaisen opetussuunnitelman laatiminen sekä perusteluiden esittäminen opetussuunnitelmalle. Hankkeessa kerrotaan, mitä on taide ja kuvataideopetus aikuisille sekä tuodaan esiin erilaisia oppimiskäsitteitä taideopetuksen taustalla. Opetuksen perustana on ihmiskäsitys, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Keskeistä on opiskelijan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen. Opetussuunnitelmatyö edistää myös opettajan ammatillista kasvua ja luo opetukseen selkeät tavoitteet.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	MITÄ ON TAIDE?	5
3	KUVATAIDEOPETUS JA ERILAISIA OPPIMISKÄSITYKSIÄ	7
	3.1 Konstruktivistinen malli	7
	3.2 Taidekasvatuksen neljä mallia	8
	3.2.1 Behavioristinen malli	8
	3.2.2 Sosiaalisen vuorovaikutuksen malli	8
	3.2.3 Yksilökeskeinen malli	9
	3.2.4 Taidekasvatuksen tiedonkäsittelymalli	9
4	LUOVUUTEEN KANNUSTAMINEN KUVATAIDEOPETUKSESSA	10
5	MITÄ KUVATAIDEOPETUS ON AIKUISILLE?	11
	5.1 Kuvataideopetuksen tavoitteet	11
	5.2 Kuvataideopetuksen sisällöt	12
	5.3 Kuvataiteen opintokokonaisuudet 1-10	14
6	POHDINTA	16
	LÄHTEET	19
	LIITE Kuvataiteen perusopetuksen opetussuunnitelma/ AITA -kuvataidekoulu	

1 JOHDANTO

Valitsin kehittämishankkeeni aiheeksi Pohjois-Satakunnan Alueopiston aikuisten kuvataiteen perusopetuksen eli AITA- kuvataidekoulun opetussuunnitelman laatimisen. Pohjois-Satakunnan Alueopistolla, joka edustaa vapaan sivistystyön sarkaa, tarvitaan aikuisopiskelijoille oma opetussuunnitelmansa, jossa tavoitteet ja sisällöt on määriteltävä opetushallituksen laatiman opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Olen kehittänyt tämän opetussuunnitelman Alueopiston jo olemassa olevan lasten ja nuorten kuvataiteen opetussuunnitelman pohjalta aikuisille sopivaksi. AITA -kuvataidekoulussa annetaan kuvataiteen perusopetusta yleisen oppimäärän mukaan yli 18 -vuotiaille, ja se aloitti toimintansa syksyllä 2007. Kuvataideopinnot antavat myös pohjaa alan ammattiopinnoille. Oppilaat ovat motivoituneita aikuisopiskelijoita, taustaltaan hyvin erilaisista lähtökohdista, mutta yhteistä kaikille on eletyn elämän aikana virinnyt kiinnostus kuvataidetta kohtaan.

Kuvataiteen opetus on täysin oma erityisalueensa, joka vaati perehtymistä tämän osa-alueen tutkimiseen ja eri oppimisenäkemyksiin. Tavoitteenani oli laatia kuvataiteen aikuisopiskelijoille täsmennetty opetussuunnitelma. Opetussuunnitelma auttaa sekä opettajaa että oppilasta määrittelemään tavoitteet ja sisällöt kulloisellekin opintokokonaisuudelle, joita on kymmenen. Perustelen laatimaani opetussuunnitelmaa alan kirjallisuudella sekä käytännön toteutuksen toimivuudella eli omilla kokemuksillani kuvataiteen opetustyöstä.

Aloitin laatimistyöni toukokuussa 2008, työstäen opetussuunnitelmaa lokakuun loppupuolelle asti. Opintokokonaisuuksien suunnittelussa etenin systemaattisesti. Kuvataiteen opiskelun ja opintokokonaisuuksien lähtökohtina olivat tavoitteet, sisällöt, tekninen toteutus sekä oma ilmaisu. Huomioon oli otettava myös se, että keskeiset oppiaineet sisältyvät opintokokonaisuuksiin ja taiteeseen liittyvä käsitteistö sekä taidehistorialliset ulottuvuudet tulevat oppilaille tutuiksi perusopintojen aikana. Laatimisprosessi oli mielenkiintoinen, opettava ja antoisa laatijalleen. Aita-kuvataidekoulun opetussuunnitelma antaa hyvät lähtökohdat aikuisten kuvataiteen opetukseen. Jatkossa opetussuunnitelmaa päivitetään yhteistyössä muiden kuvataideopettajien kanssa.

2 MITÄ ON TAIDE?

Suhteessaan taiteeseen eli luodessaan kuvia ihminen kohtaa itsensä kokonaisvaltaisesti. Luomisprosessi sisältää keksimistä, luomista ja kuvittelemista. Näitä asioita tarvitaan myös elämään liittyvien valintojen pohtimisessa ja ratkomisessa. Elämässä ja kuvan tekemisessä näiden suhteen päädytään erilaisiin ratkaisuihin. (Laitinen 2003). Jaana Venkulan (2003, 49) mukaan taide vaatii aina tekemisen, se konkretisoituu maailmassa jonkin tekemisen kautta. Taiteesta voidaan hakea universaalien taitojen harjoittelumahdollisuutta ehkä luontevammin kuin muualta. Hän mainitsee mm. seuraavaa: taide kehittää kokonaisuuden ja sen olennaisten piirteiden hahmotuksen taitoa eli teoreettista ajattelukykyä, taide kehittää tarkkaavaisuutta, keskittymiskykyä ja kärsivällisyyttä sekä arviointitaitoa. Taide vaatii ja vahvistaa tunteiden tuntemisen ja tunteista tietoisena olemisen taitoa. Taide kehittää tyytyväisyyden taitoa, taiteen kautta kehittyä empatian kyky ja taide vahvistaa pyhän kokemisen, ylevöitymisen ja lohduttautumisen taitoa, taide opettaa antamaan ja vastaanottamaan sekä lepäämisen taitoa. Taide opettaa ilmaisemisen ja kuuntelemisen taitoa sekä taitamme elää tässä hetkessä. Tunnen Venkulan mainitsevat asiat omakohtaisesti taideprosessiin kuuluviksi. Taideopettajan on tärkeätä antaa opiskelijoille tilaa ja aikaa eli mahdollisuus kokea taiteen tekemisen prosessiin kuuluvia asioita.

Eri aikakausina taiteen osa-alueet saattavat saada erilaisia painotuksia. Yhteiskunnalliset muutokset heijastavat ajassa vaikutuksiaan myös taiteen ja taideopetuksen kentälle. Konkreettisimmin nämä vaikutukset ovat nähtävissä opetussuunnitelmien eri alueiden painotuksissa. Vaikka menetelmä on yhteydessä aina taiteen sisällöllisiin merkityksiin ja yhteiskunnalliseen problematiikkaan, on huomattava, että uudet informaatiovälineet kuten internet, vaikuttavat tiedon saatavuuteen sitä edistävästi. Myös digikuvauksen, kuvankäsittelyohjelmien ja videon mahdollisuudet ovat tänä päivänä taiteen tekijöiden hyödynnettävissä. Näitten välineitten hyödyntäminen edellyttää kuitenkin suuressa määrin teknistä osaamista. Uusien ilmaisutapojen rinnalla elää perinteisempi taiteen tekeminen, jota harjoitetaan perinteisin menetelmin kuten maalaus, piirustus, grafiikka ja kuvanveisto.

Taiteeseen sisältyy myöskin estetiikan käsite. Estetiikka on historian aikana kuullut tiedon alueeseen, mutta välillä pudotettu pois siitä, edustamaan vastakohtaa tie-

dolle. Joka tapauksessa estetiikka on aina kuitenkin nostanut esille tajun mitasta ja kauneudesta. Esille on aina noussut myös ihmisen taidon problematiikka. Varron (2001, 8) mukaan taidekasvattajalle estetiikka on pitkälti juuri taidon ymmärtämistä mahdollisimman laajasti, ja tähän on helppo yhtyä. Hänen mukaansa taito ei voi tarkoittaa osaamista, mekaanista toistamista vailla tajua tekemisestään. Taitoon sisältyy aina oivallus toiminnan periaatteesta, moraalista ja vastuusta. Samoin siihen kuuluu, että pystyy selittämään toiselle taitonsa, ohjaamaan ja opettamaan. Varto mainitsee myös, että koska esteettinen aistisena on meidän jokaisen konkreettinen side maailmaan ja maailman kautta toisiimme, on ilmeistä että juuri estetiikassa voi oivaltaa, mikä on taidon paikka. Estetiikan opettaminen, johtuen edellä mainituista seikoista, on siis haastavaa.

Antiikin filosofi Platon jakaa taiteen kahteen vastakkaiseen luokkaan, nimittäin aitoon taiteeseen ja näennäistaiteeseen. Aidon taiteen määritelmänä hänellä on pyrkimys tosiolevaisen mietiskely ja kuvaaminen niin kuin taiteilija itse sen näkee. Näin taideteos ja taiteen kokija voivat kohdata. Tässä määritelmässä on teoksen syvälinen vaikuttavuus ei pelkkä tekninen taito. Näennäistaide on Platonin mukaan edellä mainittujen seikkojen vastakohta. Vaikka kysymykseen taiteen olemuksesta esitetyt vastaukset ovatkin moninaiset, perusajatuksissa sen olemuksen määrittelystä voimme havaita yhteydenmukaisuutta. (Venkula 2003, 55-66). Taiteen luonteeseen kuuluu, että se on aina jollain tavalla erikoislaatuista. Taiteen harjoittaminen ja sen tuloksiin eläytyminen vaatii sekä vahvistaa ilmiöiden tulkintakykyä. Taide edesauttaa näkemään ja tulkitsemaan maailmaa erilaisilla tavoilla. Kun tällainen kyky ihmisessä vahvistuu, kehittyvät myös suvaitsevaisuus ja erilaisuuden kunnioittaminen. Taiteen merkitys monikulttuurisessa nyky-yhteiskunnassa on siis tärkeä. (emt., 55-56).

Tuomikosken (1987, 48) mukaan kysymykseen, mitä taide on, on olemassa useita vastauksia. Pelkkä määritelmä ei taiteen olemusta paljasta, se pakenee sanojen ja käsitteiden taakse. Jokainen yksilö ratkaisee omalla kokemuksellaan, mikä on taidetta ja mikä taide on. Tärkeää on nimenomaan etsiä niitä keinoja, joilla ihmisessä oleva räjähdysherkkä, muuntautumiskykyinen, luova, minäkohtainen, aistillinen tunneulottuvuus aukeaisi esteettiseen kokemukseen.

3 KUVATAIDEOPETUS JA ERILAISIA OPPIMISKÄSITYKSIÄ

Opetus on kasvatuksellisten tavoitteiden suuntaista vuorovaikutusta, joka pyrkii oppimisen aikaansaamiseen. Oppimisen tunnusmerkkeinä ovat käyttäytymisessä havaittavat pysyvät muutokset, jotka syntyvät oppijan ja ympäristön vuorovaikutuksesta joko siten, että ympäristö systemaattisesti pyrkii muuttamaan käyttäytymistä, tai oppimista tapahtuu tahattomasti. Tässä tapauksessa opetussuunnitelmatyö painottuu opettajan ja oppilaiden väliseen suunnitelmalliseen vuorovaikutukselliseen opettamiseen, joka pyrkii oppimistavoitteiden saavuttamiseen. (Uusikylä & Atjonen 2005, 18-19).

3.1 Konstruktivistinen malli

Konstruktivismilla tarkoitetaan niitä periaatteita, joilla oppilas saatetaan oppimaan. Toisin, kuin behavioristisessa oppimiskäsityksessä, oppilas ei ole vai passiivinen tiedon vastaanottaja vaan aktiivinen prosessoija. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä oppilas nähdään aktiivisena tiedon käsittelijänä, joka etsii ongelmiin uusia ratkaisuja. Oppilaan tulisi saada osallistua työn järjestelyvaiheeseen, suoritukseen ja mielellään myös ratkaisuvaiheeseen. Opetus on tapahtumasarja, joka tähtää oppilaiden persoonan kehitykseen sekä kasvatustavoitteisiin. Oppimistapahtumassa onkin tärkeää, että oppilaassa heräävät omakohtaisesti koetut, aiheeseen liittyvät kysymykset sekä oma kokeilu, ongelmanratkaisu ja ymmärtäminen. Tällainen itseohjautuvuus ja minän kasvu on koettu hyväksi ajatellen niitä vaatimuksia, joita aikamme yhteiskunta asettaa yksilölle. Yksilö tarvitsee myös itsereflektiivisiä taitoja eli kykyä arvioida oppimaansa tässä aktiivisessa oppimistapahtumassa. (Uusikylä & Atjonen 2005, 23-24).

Konstruktivistinen malli on siis hyvin käyttökelpoinen käytännön opetustyön suunnittelun kannalta ja taiteen kyseessä ollessa yksilön persoonallisuudella on tässä tapauksessa suuri merkitys. Konstruktivismi antaa kokemukseni mukaan jäsennellyn näkemyksen opetustoiminnalle. Malli auttaa opettajaa sekä oppilasta hahmottamaan opetukselle asetetut tiedolliset ja taidolliset sekä kokemukselliset tavoitteet ja välitavoitteet.

3.2 Taidekasvatuksen neljä mallia

Arthur Eflandin (Pohjakallio 2005, 267-270) mukaan on neljä taidekasvatuksen mallia, jotka perustuvat taide- ja kasvatusteorioista löydettyihin teemallisiin yhtäläisyyksiin. Näitä ovat behavioristinen malli, sosiaalisen vuorovaikutuksen malli, yksilökeskeinen malli ja taidekasvatuksen tiedonkäsittelymalli.

3.2.1 Behavioristinen malli

Behavioristinen malli perustuu jäljittelevää (mimeettistä) estetiikkaa ja kasvatustieteessä behaviorismina tunnettua suuntausta yhdisteleville teemoille. Oppiminen tapahtuu tässä tapauksessa jäljittelyn avulla. Taiteessa tämä tarkoittaa luonnon jäljitteilyä, taiteella ei tällöin ole itseisarvoa vaan se on pelkästään heijastusta todemmista ideoista.

Tästä mallista esimerkkinä mainitsen mallipiirustuksen avulla opeteltavat ihmisen mittasuhteet. Tämä vaihe sisältyy kuvallisten perustaitojen hankintaan ja tavoitteena on saavuttaa ymmärrys ja taito anatomisista mittasuhteista. Tätä taitoa ja ymmärrystä oppilas voi myöhemmin hyödyntää taiteellisessa työskentelyssään, kunhan hän on oppinut mittasuhteiden peruseräatteen. Täten behavioristinen malli ei ole pois suljettu taiteen opetuksesta.

3.2.2 Sosiaalisen vuorovaikutuksen malli

Sosiaalisen vuorovaikutuksen mallissa yhdistyy ongelmanratkaisukyvyt sekä sosiaalinen vuorovaikutus. Tiedolla on merkitys sosiaalisena ja persoonallisena välineenä ympäristöön sopeuttamisessa. Taiteen merkityssisältöinä pidetään esimerkiksi myös mielihyvää tai moraalista opetusta. Taidetta pidetään yhtenä sosiaalisen oppimisen välineistä. Taiteella ei siis ole itseisarvoa vaan se on yhteydessä ongelmanratkaisuun.

Taiteen sosiaalisuudesta esimerkkeinä ovat ympäristösuunnittelu sekä arkkitehtuuri. Myös erilaiset yhteisötaiteen projektit kuuluvat tähän kategoriaan. Taiteellisessa oppimisessa oppiminen näkyy esteettisen muodon luomisessa. Kouluopetuksessa taide nähdään yksilön vaikuttamisvälineenä.

3.2.3 Yksilökeskeinen malli

Yksilökeskeinen mallissa taide ymmärretään mielikuvituksen tuotteeksi ja sen merkityksen vahvistavat oivallus, näkemys ja tunne. Taiteella on tässä tapauksessa myös henkistä kasvua edistävä vaikutus, joka voidaan liittää terapiamuotoihin, jotka edesauttavat persoonallisuuden eheytymistä. Yksilökeskeinen malli perustuu oppilaan omille kokemuksille sekä itseilmaisulle.

Tässä mallissa opettaja toimii taustalla ja oppimisen arvioinnin suorittaa oppilas itse. Oppimisen onnistumisen kriteereinä on oppilaan kehittynyt varmuus itseilmaisussa tai jos hän kokee taiteen aiempaa tyydyttävämpänä. Tämä on hyvä malli johdattaa oppilas oppimaan itsereflektiota ja ymmärtämään sen merkitys oppimisprosessissa.

3.2.4 Taidekasvatuksen tiedonkäsittelymalli

Taidekasvatuksen tiedonkäsittelymallissa kokonaisuus koostuu objektiivisesta esteetiikasta, kognitiivisesta eli tiedon ja ajattelurakenteiden varaan rakentuvasta psykologiasta sekä kasvatuksen tiedonkäsittelymallista. Teoskeskeisen estetiikan mukaan teokset saavuttavat arvonsa muodollisten ja rakenteellisten tunnusmerkkien yhtenevyyden perusteella. Taideteoksia tulee tässä tapauksessa ymmärtää niiden omilla ehdoilla. Taiteen ja kasvatuksen tiedonkäsittelymallit ovat ikään kuin sukulaisia, vaikka molemmilla on omat tutkimusmenetelmänsä.

Pohjakallion (2005, 269) mukaan taiteen opettaminen edellyttää opettajalta taiteen keskeisten käsitteiden tuntemista. Taideopiskelijat etsivät merkityksiä symbolien avulla. Taiteen opiskelija perehtyy symboleja luovaan taiteilijaan sekä myös tutkijan ja kriitikon käyttämiin menetelmiin. Näin myös taidetta luova oppilas perehtyy taiteen tyyliin, taiteilijoihin ja historiallisiin merkityksiin ja hyödyntää niitä ajattelussaan ja työskentelyssään, tämä kaikki edesauttaa hänen taiteen ymmärryksen muovautumista. Tiedonkäsittelymalli korostaa yksilön kasvua asiantuntijuuteen.

Mielestäni edellä mainituilla näkemyksillä on kaikilla oma käyttöfunktionsa erilaisissa yhteyksissä koska ne täydentävät toisiaan.

4 LUOVUUTEEN KANNUSTAMINEN KUVATAIDEOPETUKSESSA

Amabilen (Uusikylä & Atjonen 2005, 137) mukaan opettajan tulee korostaa luovuutta edistävässä opetuksessaan oppimisen tärkeyttä ja hauskuutta. Opettajan on kunnioitettava oppilasta ja kohdeltava hänen persoonallisuuttaan ainutkertaisena. Oppimistilanteista tulee rakentaa oppilaan kannalta aktiivisia ja oppilaan tulee osallistua myös opetuksen suunnitteluprosessiin niin materiaalien kuin tavoitteidenkin suhteen. Jännitys opetustilanteessa täytyisi poistaa ja ilmapiirin tulisi olla mukava ja turvallinen. Oppilaan täytyy tuntea kuuluvansa ryhmään (ryhmähenki) ja oppilaiden välillä tulee vallita keskinäinen kunnioitus. Opettaja koetaan opetustilanteessa voimavaraksi, jota ei ole syytä pelätä vaan tunnustetaan opettajakin erehtyväiseksi, inhimilliseksi yksilöksi. Oppilaan tulisi tuntea, että luokka on juuri heitä varten ja kaikista ongelmista voidaan puhua sekä etsiä niihin ratkaisua yhdessä. Oppilaalla on valtaa sekä vastuuta suhteessa muihin että itseensä. Oppimiseen liittyvä aines tulisi kytkeä esimerkein käytännön elämään. Tämä kaikki soveltuu mielestäni hyvin juuri aikuisten tapaan opiskella.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi on aikuisopiskelijalla puolellaan elämäkokemukset ja omaan oppimistapaan liittyvä näkemys, joka pohjautuu elämän varrella hankittuun itsetuntemukseen. Opiskelija voi omaehtoisesti myös syventää tietouttaan esimerkiksi kyseisen alan kirjallisuuden ja internetin välityksellä. Oma aktiivisuus hyvän motivaation siivittämänä parantaa oppimistuloksia. Nykyisin eri aloilta, kuten taiteeseenkin liittyvää tietoa, on tarjolla runsaasti, olennaista kuitenkin on, että opiskelija osaa hakea keskeiset sisällöt informaatiotulvasta. Tässä suhteessa tiedonhakuun liittyvän välineistön, kuten internetin käytön hallinta näyttelee merkittävää osaa. On siis osattava hakea tietoa myös omaehtoisesti ja itseohjautuvasti. Opiskelijan ymmärtämisen tutkiminen on vaikeampaa kuin ulkoa oppimisen testaaminen. Oppimisprosessissa ymmärtämisen korostuminen rakentuu olemassa olevalle tiedolle. Ymmärtäminen velvoittaa siis opiskelijaa hallitsemaan ja tunnistamaan omaa oppimistaan. Opiskelijan pitää myös oppia tunnistamaan heikkoudet ja vahvuudet oppimisprosessissaan eli milloin hän ymmärtää, milloin on saatava lisätietoa ja miten hän voi arvioida tietoa sekä sen tarjoajaa.

5 MITÄ KUVATAIDEOPETUS ON AIKUISILLE?

Laatimani opetussuunnitelma perustuu lakiin ja asetukseen taiteen perusopetuksesta sekä Opetushallituksen laatimiin taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2005. Opetussuunnitelman perusteissa määritellään yleisen oppimäärän tavoitteet ja sisällöt. Näitä olen käyttänyt ohjenuoranani laatiessani aikuisten kuvataiteen opetussuunnitelmaa (liite 1).

5.1 Kuvataideopetuksen tavoitteet

Aikuista tuetaan kuvataideopetuksessa käyttämään voimavarojaan aktiivisena, motivoituneena, suuntautuneena, itseohjautuvana oppijana, jolla on runsaasti mahdollisuuksia hyödyntää älyllisiä, henkisiä ja luovia voimavarojaan. Opetuksessa huomioidaan, että opiskelija oppii hankkimaan omassa ilmaisussaan tarvitsemiaan taitoja ja tietoja ja harjoittelemaan niiden käyttöä. Oppiminen on mahdollista kaikissa ikävaiheissa ja niissä on olemassa omat erityiset oppimista tukevat piirteensä ja myös oppimisen haasteelliseksi tekeviä seikkoja. Nämä huomioidaan opetuksen suunnittelussa mm. rohkaisemalla opiskelijaa hyödyntämään elämäkokemustaan ja henkilöhistoriaansa ilmaisun ja sisällön aihealueina kuten myös ajatuksiaan, mielikuvia ja tunteitaan. Heitä rohkaistaan myös sanallistamaan työskentelyään ja käyttämään monipuolisesti eri materiaaleja ja tekniikoita työskentelyssä, joissa saa korostua myös mielikuvituksen, intuition sekä aistitiedon merkitys.

Opetuksen tavoitteena on opiskelijan visuaalisen yleissivistyksen sekä ajatteluvalmiuksien, havaintokyvyn ja luovuuden vahvistaminen. Oppisisältöjen suunnittelu seuraa temaattista rakennetta tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Opetus on ongelmakeskeistä ja vuorovaikutuksellista, ja tavoitteena on kehittää opiskelijan tutkivaa ja ennakkoluulotonta työskentelytapaa. Opiskelija harjoittelee materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Opinnoissa työestetään kuvataiteen ja arjen kuvia sekä niiden yhteyttä kulttuuriin, nykyaiteeseen ja taidehistoriaan. Opiskelija tutustuu esineympäristöön, muotoilun perusteisiin, rakennettuun ja luonnonympäristöön. Opiskelija harjaantuu tulkitsemaan ja arvioimaan sanallisesti omaa ja muiden työskentelyä.

Kun kuvataiteen perusteet ovat aikuisella hallussa, hänellä on mahdollisuus perusteet suoritettuaan jatkaa syventävissä opinnoissa eli työpajaopinnoissa, joita järjestetään usealta kuvataiteen alueelta tai opetuksessa painotetaan jotakin aluetta opetuksen järjestäjän resurssien puitteissa. Työpajoissa opiskelijaa ohjataan kehittämään omaa taiteellista ilmaisuaan sekä syventämään taitojaan ja tietojään. Hänellä on mahdollista myös perehtyä perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin, ja tätä kautta vahvistaa omaa ilmaisuaan. Pajaopintojen aikana itsenäinen työskentely vahvistuu, opiskelija oppii tekemään varmempia valintoja omassa ilmaisussaan sekä myöskin perustelemaan valintojaan. Myös syventävissä opintokokonaisuuksissa yhdistetään kuvataiteen eri osa-alueita ja toteutetaan taiteiden välisiä teemoja.

Opintojen aikana harjoitellaan opiskelijan kykyä ilmaista itseään kuvallisesti, lisäksi mm. kuvan tulkintaa ja sen kriittistä arviointia, esineiden ja rakennusten viestien ymmärtämistä, lisäksi avataan opiskelijan ympäristösuhdetta, omaa osallisuutta, toimintaa ja vaikuttamista tässä yhteydessä. Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä antaa pohjaa emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle sekä luo pohjaa elinikäiselle taiteen harrastamiselle. Lisäksi on tärkeätä oppia hankkimaan tietoa ja oppia ymmärtämään tietämisen monia muotoja. Rauhalan (1989, 52) mukaan opetuksessa, kasvatuksessa ja erilaisissa psykoterapian muodoissa tavoitellaan sitä, että ihminen saavuttaisi riittävän itseohjauksellisuuden sekä voisi niin ollen myös ottaa vastuun itsestään.

"Taiteellisessa toiminnassa opitaan mahdollisuuksia etsien ja kokeilemalla kysyvää ja tutkivaa asennetta suhteessa omaan paikkaan ja omiin mahdollisuuksiin" (Pohjakallio 2005, 222). Kuvataideopetuksen suunnitelma on konstruktivistinen malli opetuksen etenemisestä ja erilaisten osa-alueiden hallinnasta. Ihmiskäsityksen lähtökohdaksi on humanismi. Humanistisessa hengessä toteutettava opetus uskoo yksilön kasvuun ja kehitykseen.

5.2 Kuvataideopetuksen sisällöt

Opetussuunnitelman perusteissa määritellään keskeiset oppiaineet kuvataiteissa. Ohessa laatimani tavoitteet ja sisällöt oppiaineittain. *Piirustuksen ja maalausten ta-*

voitteena on tukea kuvailmaisun perustaitojen sekä kehittymistä että syventämistä, kykyä kommunikoida kokemuksia, ajatuksia sekä kehittää omaa ilmaisua. *Kuvanveiston* tavoitteena on kehittää tilan ja muodon tajua sekä tukea ilmaisua. Perehdytään kuvanveiston kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin yhteyksiin. *Arkkitehtuurin ja ympäristösuunnittelun* tavoitteena on että opiskelija ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen luonnon ja rakennetun ympäristön laatuun, ja että ympäristö vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin. Opitaan hahmottamaan ympäristön rakentumista jatkuvana prosessina suhteessa kulttuurin eri osa-alueisiin ja luonnon olosuhteisiin.

Muotoilun tavoitteena on kehittää havainnointia, mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja, materiaalien ja työtapojen tuntemusta sekä kulttuurintuntemusta. Ymmärretään tuotteen elinkaari ja perehdytään kestäväen kehityksen periaatteisiin. Opitaan hahmottamaan ympäristön rakentumista jatkuvana muotoiluprosessina suhteessa valintoihin ja estetiikkaan. *Grafiikan* tavoitteena on taidegrafiikan teknisten taitojen ja traditioiden lisäksi tutustua välineen monipuolisiin ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Opetuksessa on perinteisten menetelmien lisäksi käytössä vähemmän myrkylliset tekniikat ja materiaalit. *Keramiikan* tavoitteena on eri tekniikoihin ja materiaaleihin perehtyminen sekä työskentelyvaiheiden, suunnittelutaitojen ja ilmaisun kehittyminen.

Tekstiilin tavoitteena on kehittää käsityössä valitun materiaalin ja työvälineen tuntemusta ja käyttöä, kehittää ympäristön havainnointia, rikastuttaa mielikuvitusta ja kokonaisilmaisua. Madalletaan kynnyistä hankkia tietoja ja taitoja. *Valokuvan* tavoitteena on perehtyä valokuvauksen perustietoihin ja taitoihin (digikuvaus), oppia käyttämään valokuvaa dokumentointiin ja löytää keinoja omaan ilmaisulliseen työskentelyyn. Tutustutaan valokuvauksen historiaan. *Elokuvan ja videon* tavoitteena on oppia tulkitsemaan audiovisuaalisen taiteen tuotteita sekä ymmärtämään audiovisuaalisen kulttuurin merkitystä nyky-yhteiskunnassa. *Sarjakuvan* tavoitteena on johdattaa sarjakuvailmaisuun ja sen kerrontaan osana viestintää ja taidetta. Perehdytään mm. sarjakuvan rakenteeseen ja kerronnalliseen merkitykseen.

Ympäristö- ja yhteisötaiteen tavoitteena on pohtia teoksen käsitettä ja sitä, kuinka teos ja sen ympäristö/ympäröivä tila muodostavat kokonaisuuden. Teos hahmotetaan osana vuorovaikutusprosessia ja pohditaan taiteellisen työskentelyn roolia yhteydessä

yhteisöllisesti määriteltyihin asioihin. Tavoitteena on taiteen tekeminen jonkin yhteisön ehdoilla, yhteisön jäsenten kanssa ja heitä varten. Työmuodot ovat monitaiteisia ja monikulttuurisia. *Performanssin ja kuvallisen median* tavoitteena on kehittyä sekä visuaalisten että ajatuksellisten kokonaisuuksien hahmottamisessa ja oppia valmistamaan taide-esitys yleisölle. Tämän kokonaisuuden sisällöissä on mahdollista yhdistää kuvallisen median ilmaisukeinoja, taiteentuntemusta, taidehistoriaa ja nykytaiteen kuvastoa, opiskelijan oma kulttuuriperintö ja hänelle vieraiden kulttuurien kuvallinen maailma, rakennettu ja luonnon ympäristö sekä esineympäristö.

Monitaiteellisten työmuotojen tavoitteena on luoda yhteyksiä eri taiteiden välille ja etsiä yhteistä kieltä sekä tukea opiskelijoiden ilmaisukeinoja ja niiden laajalaisuutta. Tavoitteena on oppia toteuttamaan teemallisia kokonaisuuksia kuvataiteen eri osa-alueita yhdistäen. *Taidehistorian* tavoitteena on tarkastella kuvataidetta ja arjen kuvia sekä kehitetään oppilaan kulttuurin, nykytaiteen ja taidehistorian tuntemusta.

5.3 Kuvataiteen opintokokonaisuudet 1-10

Ohessa kymmenen opintokokonaisuutta nimettynä. Kuvataiteen oppisisältöjen tavoitteet sisältyvät opintokokonaisuuksiin. Olen pohtinut opintokokonaisuuksia niin, että keskeisemmät oppiaineiden sisällöt tulee käytyä opetuksessa opintokokonaisuuksittain läpi. Kymmenestä opintokokonaisuudesta kuusi on kuvataiteen perusteiden opiskelua ja neljä opintokokonaisuutta syventävää opiskelua eli pajaopintoja. Opintokokonaisuuksien tuntimäärät ovat suuntaa antavia, koska käytäntö sanelee lopulta tuntitarpeen. Koko opintojen laajuus on keskimäärin 500 tuntia, joista perusteet 300 tuntia ja syventävät opinnot 200 tuntia. Perusopinnot suoritetaan kolmessa vuodessa ja syventävät kahdessa vuodessa. Oppitunteja on kolme tuntia viikossa.

Kuvataiteen perusteet:

JÄTÄN JÄLJEN (100h)

Oppisisällöt: Piirustus ja maalaus
Grafiikka
Keramiikka
Kuvanveisto
Taidehistoria

- rytmin, liikkeen, ajan, perspektiivin ja tilan käsitteistä kuvataiteessa, sommittelu, väri- ja materiaalioppi, työturvallisuusnäkökohtia, taidehistoriaa, taiteesta yhteiskunnallisena ilmiönä
- tekniset taidot ja välineiden ilmaisulliset mahdollisuudet, materiaaleihin tutustuminen, oman taidesuhteen pohtiminen

MATKANI MENNEESEEN (n.80h)

Oppisisällöt: Piirustus ja maalaus
Kuvanveisto
Tekstiili
Grafiikka

- harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan teoksen sisältöä, syvennetään materiaalien, tekniikoiden ja työvälineiden tuntemusta
- opetellaan arvioimaan omaa ja toisten teosten ilmaisua, sisältöä ja työtapaa, pohtimaan omia tavoitteitaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan suurempia tehtäväkokonaisuuksia sekä käyttämään omia ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan oman teoksen sisällönä, käyttämään taiteen keskeisiä käsitteitä
- kehitetään käsityön materiaalien ja työvälineiden tuntemusta sekä niiden käyttämistä omassa ilmaisussa, madalletaan kynnystä hankkia tietoja ja taitoja

SISÄLLÄ JA ULKONA (n.50h)

Oppisisällöt: Arkkitehtuuri ja ympäristön suunnittelu
Ympäristö- ja yhteisötaide

- työskennellään sekä luonnon että rakennetun ympäristön kanssa, kehitetään aistiherkkyyttä, tilan- ja muodontajua, liikkeen- ja rakenteidentajua, mietitään ekologisia, eettisiä ja esteettisiä arvoja, tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin
- tehdään taidetta jonkin yhteisön jäsenten kanssa, heidän ehdoillaan ja heitä varten, käytetään monitaiteisia työmuotoja
- taidehistoriaa

MUODOT YMPÄRILLÄNI (n. 20h)

Oppisisällöt: Muotoilu
Piirustus ja maalaus

- suunnittelun ja muotoilun perusteita sekä muotoiluun liittyviä käsitteitä, erilaiset materiaalit (esim. savi, paperimassa), työvälineet ja menetelmät, esinesuunnittelun prosessi (luonnostelu, työpiirustus, toteuttaminen ja arviointi)
- luonnon muoto/ihmisen tekemä muoto, rytmi, jännite, tasapaino, valo-varjo

TÄSSÄ JA NYT, PAIKALLA JA LIIKKEESSÄ (n. 25h)

Oppisisällöt: Elokuva ja video
Sarjakuva
Valokuva

- audiovisuaalisen taiteen tulkinta, havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohittaminen, taide-, käyttö- ja sähköiset kuvat, merkitysten miettiminen ja piilomerkitysten tutkiminen
- peruselementit: valo, varjo, sävy, muoto, kuvakoko ja kuvakulmat
- valokuvauksen historiaa
- sarjakuva osana viestintää ja taidetta

TARINA (n.25h)

Oppisisällöt: Performanssi ja kuvallinen media
Monitaiteelliset työmuodot
Taiteidenvälisyys

- heittäydytään kaaoksen ja sattuman, yllätyksen ja oivalluksen kautta esityksen sisällön käsittelyyn ja suunnitteluun, ja lopulta performanssin valmisteluun ja esitykseen.

Kuvataiteen syventävät opinnot:

NÄIN NÄEN I (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

NÄIN NÄEN II (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

NÄIN NÄEN III (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

PÄÄTTÖTYÖ (50h)

Oppisisällöt: Päättötyö tehdään opintokokonaisuuksien 7 - 10 kuluessa. Opettaja ohjaa työprosessia ja antaa työstä palautetta.

Tässä opetussuunnitelmassa esitetty opetuksen rakenteen malli mahdollistaa taiteen perusopetusta antavien tuntiopettajien kanssa yhteistyössä tapahtuvan jatkuvan kehittämistyön. Opintokokonaisuuksissa opittavat asiat määrittävät valitun teeman ja kuvataiteen oppisisältöjen mukaan.

6 POHDINTA

Opetussuunnitelman tekeminen on antanut minulle erittäin paljon. Olen työstänyt konstruktiota niin, että se olisi mahdollisimman sopiva aikuisopiskelijoille. Sinänsä jo taiteen olemuksen pohtiminen on päättymätön filosofinen kysymys, johon ei voi antaa yksiselitteistä vastausta. Aikuisten kuvataiteen opetussuunnitelman laatiminen on syventänyt omaa pedagogista näkemystäni, ja on laittanut soveltamaan opinnoista saatua teoreettista tietoutta, joissa lähtökohtana on ihmiskäsitys oppimisesta ja opettamisesta. Taiteen tradition päälinjoista olen koostanut opetukseen sopivia näkökul-

mia, unohtamatta kuitenkin uusia taidemuotoja ja tekniikoita, joita opetussuunnitelman perusteet vaativat. Kun opiskelijalla karttuu taiteen ja sen tekniikoiden tuntemus, niin opitun aineksen päälle voidaan rakentaa uutta sekä syventää aikaisemmin opittua.

Taiteen opettaminen ei ole kuitenkaan ongelmatonta johtuen sen itseilmaisullisesta luonteesta. Vääränlaisia vaatimuksia sisältävä opetus voi tukahduttaa yksilön motivaation tai tyrehdyttää itseilmaisun tarpeen. Olen käsitellyt erilaisia oppimiskäsitteitä sekä hyödyntänyt erityisesti kuvataideopetuksen tarpeisiin suunnattua kirjallisuutta. Erilaisilla oppimiskäsitteillä on oma käyttökäytönsä erilaisissa opintokokonaisuuksissa, esimerkkinä behavioristinen malli, jota voidaan hyödyntää esimerkiksi mallipiirustuksen opetuksessa. Taiteen opetukseen liittyy myös tärkeänä seikkana luovuuteen kannustaminen, joka pitää sisällään luottamuksellisen ilmapiirin ja humanistisen, oppilaan ainutkertaisuutta arvostavan otteen. Oppilaalla on oltava mahdollisuus kokeilla ja erehtyäkin. Koska oppilaat ovat aikuisopiskelijoita, on heille muodostunut käsitys omista vahvuuksista ja heikkouksista. Tämä käsitys ei ole aina ehdottoman realistinen, vaan saattaa sisältää aikaisemman elämän painolastia, joka voi olla siirtymää esimerkiksi oppivelvollisuusajan kuvataideopetuksen parista. Siksi opettajan kannustavuus ja rohkaisu on tärkeää.

AITA- kuvataidekoulun opetus toteutetaan yleisen sivistystyön siipien suojassa. Oppilaita ei karsita lahjakkuuden mukaan. Minua viehättää juuri tämä periaate, että jokainen on oikeutettu saamaan opetusta kunhan vain motivaatiota riittää. AITA- kuvataidekoulun oppilailla on hyvinkin erilaisia lähtökohtia taiteen tekemisen suhteen, mutta tärkeintä on, että jokainen voi oppia ja kehittää taiteellista näkemystään. Opetus antaa oppilaalle perusteet, joita hän voi hyödyntää alan ammatilliseen koulutukseen hakiessaan. Ei pidä myöskään väheksyä elinikäisen taideharrastuksen elämänsäältä antavaa merkitystä. Taiteen parissa yksilö kehittyy tiedollisesti ja taidollisesti, saa toteuttaa omaa ilmaisuaan, oppii hyväksymään erilaisuutta ja saa nauttia sosiaalisesta vuorovaikutuksesta muiden opiskelijoiden kanssa.

Opetussuunnitelman laatiminen on ollut haastavaa, koska olen joutunut pohtimaan oppiaines sisältöjä hyvinkin tarkkaan. Opetussuunnitelma on perusta, jonka avulla opettaja voi opettaa, edelleen reflektoida ja kehittää toimintaansa. Opetussuunnitelma

luo myös selkeyttä määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen myötä opettajien työhön työyhteisössämme.

LÄHTEET

Espoon kaupungin työväenopisto. 2007. Taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä/kuvataide.

Laitinen, S. 2003. Hyvää ja kaunista. Kuvataideopetuksen mahdollisuuksista nuorten esteettisen ja eettisen pohdinnan tukena. Taideteollisen korkeakoulun julkaisu A 39. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Opetushallitus. 2005. Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet.

Pohjakallio, P. 2005. Miksi kuvista? Koulun kuvataideopetuksen muuttuvat perusteet. Taideteollisen korkeakoulun julkaisusarja A 60. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Pohjois-Satakunnan Alueopisto. 2006. Kuvataiteen perusopetuksen opetussuunnitelma, yleinen oppimäärä/Pisama-kuvataidekoulu.

Rauhala, L. 1989. Ihmisen ykseys ja moninaisuus. Helsinki: Karisto Oy:n kirjapaino.

Tuomikoski, P. 1987. Taide ja ihminen. Helsinki: Haka-paino Oy.

Uusikylä, K. & Atjonen, P. 2005. Didaktiikan perusteet. Porvoo: WSOY.

Varto, J. 2001. Kauneuden taito. Estetiikkaa taidekasvattajille. Tampere: Juvenes Print. Tampereen Yliopistopaino Oy.

Venkula, J. 2003. Taiteen välttämättömyydestä. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA

YLEINEN OPPIMÄÄRÄ
2008

**Pohjois-Satakunnan Alueopisto
Kankaanpää**

AITA-KUVATAIDETUKKOKOULU

KUVATAITEEN PERUSOPETUKSEN KUNTAKOHTAINEN YLEISEN OPPIMÄÄRÄN OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLLYS

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus ja visio	1
2. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet	1
2.1 Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä	1
2.2 Arvot ja yleiset tavoitteet	2
2.3 Visuaalisten taiteiden suuntautumisvaihtoehtojen yhteiset tavoitteet	2
2.3.1 Visuaaliset valmiudet	2
2.3.2 Ilmaisuu	3
2.3.3 Kulttuurisuhteen kehittyminen	3
2.3.4 Sosiaaliset ja vuorovaikutukselliset taidot	3
2.3.5 Arviointikyvyn kehittyminen	3
3. Opetuksen toteuttaminen	3
3.1 Oppimiskäsitys	3
3.2 Opiskelu ympäristö	4
4. Opetuksen rakenne ja laajuus	4
4.1 Opetuksen rakenne	4
4.2 Opetuksen tarjonta	4
4.3 Opintojen laajuus	5
4.4 Opetusjärjestelyt	5
5. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain	5
5.1 Kuvataiteen oppisisällöt ja tavoitteet	5
5.2 Kuvataiteen opintokokonaisuudet 1 - 10	7
6. Opetukseen liittyvät järjestelyt	10
6.1 Oppilaaksi ottaminen	10
6.2 Opiskeluaika	10
6.3 Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen	10
6.4 Todistusten sisältö	11
6.5 Yhteistyö muiden tahojen kanssa	11
6.6 Oppilasarviointi	11
6.7 Oppilaitoksen itsearviointi	12

Opetussuunnitelma perustuu lakiin ja asetukseen taiteen perusopetuksesta sekä Opetushallituksen laatimiin taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin 2005.

1. Oppilaitoksen toiminta-ajatus ja visio

Pohjois-Satakunnan Alueopisto on yleissivistävää opetusta antava oppilaitos, joka tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä elinikäisen oppimisen periaatteiden pohjalta. Oppilaitos edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja moniarvoisuuden toteuttamista suomalaisessa yhteiskunnassa.

Pohjois-Satakunnan Alueopiston tehtävänä on seutukunnan kulttuuri-imagon vahvistaminen tarjoamalla laadukasta, asiakaslähtöistä ja omaehtoista aikuiskoulutusta. Syrjäytymisen estäminen ja verkostoituminen muiden kansallisten ja kansainvälisten oppilaitosten kanssa kuuluvat toiminta-ajatuksen. Tavoitteena on myös uusien ja modernien oppimisympäristöjen tuottaminen palvelemaan alueellisesti laajempaa asiakaskuntaa.

Pohjois-Satakunnan Alueopiston visio 2012

Pohjois-Satakunnan Alueopisto on Satakunnan johtava vapaan sivistystyön ja taidekasvatuksen oppilaitos, joka tarjoaa monipuolisen ja laadukkaan oppimis- ja kohtaamispaikan. Oppilaitos tukee harrastamista ja opiskelua sekä tarjoaa kulttuurielämyksiä. Se palvelee ihmisiä lähellä ja kaukana, johtaa muutosta, kehittää uutta sekä koordinoi yhteistyötä. Pohjois-Satakunnan Alueopisto on alueensa näkyvä, osaava, innostunut ja ajanmukainen oppilaitos.

2. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä, arvot ja yleiset tavoitteet

Aita-kuvataidekoulun taiteen perusopetus on yli 18-vuotiaille tarkoitettua tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää opetusta.

2.1 Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävä

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän tehtävänä on:

- luoda perustaa emotionaalisille, esteettiselle ja eettiselle kasvulle
- antaa edellytyksiä elinikäiseen taiteiden harrastamiseen
- kehittää ja säilyttää kansallista kulttuuria
- tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa

Taiteen opiskelun tarkoituksena on avata oppilaille uusia mahdollisuuksia ymmärtää taidetta ja kulttuuria sekä niiden sisältämiä merkityksiä. Se kehittää myös oppilaan ajattelemisen taitoja ja luovuutta elämän eri alueilla ja antaa valmiuksia hakeutua myöhempiin opintoihin.

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksessa korostuu taiteidenvälisyys. Tavoitteena on kehittää yhteistyötä taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa. Oppilaat voivat lukea hyväkseen muilla taiteenaloilla tehtyjä opintoja siten kuin oppilaitoksen opetussuunnitelmassa määritellään.

2.2 Arvot ja yleiset tavoitteet

Opetuksen perustana on ihmiskäsitys, jossa ihminen on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Ihminen myös vaikuttaa itse aktiivisesti elämäänsä. Taiteen perusopetus luo perustaa emotionaalille, esteettiselle ja eettiselle kasvulle. Keskeistä on oppilaan luovan ajattelun ja toiminnan tukeminen.

Taidekasvatuksen tavoitteena on:

- vahvistaa oppilaan aisti- ja tunneherkkyyttä
- tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä
- kehittää eri kulttuurien ymmärtämistä ja tulkitsemista sekä innovatiivisuutta

2.3 Visuaalisten taiteiden suuntautumisvaihtoehtojen yhteiset tavoitteet

Visuaalisten taiteiden perusopetuksen tavoitteena on:

- tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta
- oppilas rakentaa maailmankuvaansa sekä ilmaisemalla että tutkimalla taiteen keinoin kokemukseen ja itselleen merkityksellisiä elämän sisältöjä
- taiteen tekeminen ja sen kokemisen ilo sekä halu, taito, uteliaisuus ja uskallus tulkita taidetta persoonallisesti on keskeistä opiskelussa
- opetuksessa tulee ottaa huomioon oppilaiden yksilölliset erot ja tukea oppilaan kehittymistä hänen omista lähtökohdistaan
- ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjännitteiseen työskentelyyn sekä rakentamaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä
- kehittää oppilaan taitoja toimia tietoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa yhteiskunnassa
- kehittää visuaalisen ajattelun taitoja niin, että oppilaalle syntyy käsitys visuaalisen ilmaisun laaja-alaisuudesta ja kerroksellisuudesta
- oman taiteellisen työskentelyn avulla oppilas voi määrittää suhdettaan luontoon ja kulttuuriin ja ymmärtää, analysoida ja tulkita yhteiskunnassa ilmeneviä visuaalisia merkityksiä
- oppilas oppii opintojen myötä ymmärtämään taiteen merkityksen omassa elämässään

2.3.1 Visuaaliset valmiudet

Oppilas oppii:

- ajatteluvalmiuksia - maailman jäsentämistä näkemänsä ja kokemansa avulla
- oman työskentelynsä jäsentämistä ja pohdintaa
- käyttämään omassa ilmaisussaan ajatuksiaan, mielikuviaan, tunteitaan, tietojaan ja taitojaan

2.3.2 Ilmaisuu

Oppilas oppii:

- ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan visuaalisesti
- ilmaisussaan tarvitsemia taitoja ja tietoja
- käyttämään keskeisiä työvälineitä, työtapoja ja materiaaleja sekä soveltamaan niitä työskentelyssään
- soveltamaan taitojaan ja tietojaan oman työn suunnittelussa ja toteuttamisessa
- hakemaan vaikutteita työskentelynsä luonnosta, rakennetusta ympäristöstä, historiallisista kohteista, museoista ja näyttelyistä, muilta taiteenaloilta, tietokirjallisuudesta ja mediasta sekä visuaalisten ja muiden alojen ammattilaisilta
- välinehuollon perusteita, materiaalien tarkoituksenmukaista, turvallista ja kestävän kehityksen mukaista käyttöä.

2.3.3 Kulttuurisuhteen kehittyminen

Oppilas oppii:

- hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien elämäntavasta, visuaalisista taiteista, niiden historiasta, nykyisyydestä ja kulttuuriperinnöstä sekä vertailemaan niitä keskenään
- arvostamaan ja arvottamaan omaa kulttuuriaan ja itselleen vieraita kulttuureita
- tuntemaan vastuuta luonnosta ja elinympäristöstä

2.3.4 Sosiaaliset ja vuorovaikutukselliset taidot

Oppilas oppii:

- oma-aloitteisuutta
- keskittymiskykyä, herkkyyttä, eläytymiskykyä ja itseluottamusta
- ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän työskentelystä
- työskentelemään vuorovaikutuksessa ryhmän ja ympäröivän yhteisön kanssa
- käyttämään kulttuuripalveluja

2.3.5 Arviointikyvyn kehittyminen

Oppilas oppii:

- arvostamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan sekä omaa että muiden työskentelyprosessia, oppimista ja tuloksia
- arvioimaan visuaalisten taiteiden teoksia, tuotteita, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä mediaympäristöä

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1 Oppimiskäsitys

Opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi taitojen ja tietojen rakennusprosessiksi, jonka kautta syntyy kulttuurinen osallisuus. Taiteen oppiminen on pitkäjänteinen ja kokonaisvaltainen prosessi. Opiskelu on tavoitteellista. Erilaisissa tilanteissa työskennellään opettajan ohjauksessa, vuorovai

kutuksessa opettajan ja ryhmän kanssa sekä itsenäisesti. Opettajalla on keskeinen merkitys oppilaan opiskelutaitojen että opiskeluympäristön kehittämiseksi sellaiseksi, että erilaisten oppilaiden edistyminen on mahdollista.

Lähtökohtana on, että oppilaalla itsellään on kaiken aikaa aktiivinen rooli opiskelussaan ja oppimisessaan. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan aiemmat kokemukset ja hänen elämismaailmansa. Oppimisen lähtökohtana on tutkiva oppiminen ja toiminnallinen lähestymistapa opittaviin asioihin. Työtapojen tulee ohjata oppilasta arvostamaan kaikkien ryhmän jäsenten työskentelyä ja työn tuloksia.

3.2 Opiskeluympäristö

Tavoitteena on, että opiskeluympäristö tukee oppilaan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Hyvä opiskeluympäristö on ilmapiiriltään avoin, myönteinen ja oppilasta rohkaiseva. Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita, ja häntä tulee kannustaa työskentelemään itsenäisesti ja toisten kanssa. Oppilasta tuetaan löytämään sopivia työtapoja sekä kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Tilojen, työvälineiden ja materiaalien tulee mahdollistaa opetussuunnitelman mukainen opiskelu.

Opiskeluympäristössä on otettava huomioon, että taiteellinen työskentely on pitkäjänteistä ja taitojen oppiminen tapahtuu vähitellen ja vaatii aikaa. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opetuksessa painottuvat yhdessä opiskelu ja oppiminen.

4. Opetuksen rakenne ja laajuus

4.1 Opetuksen rakenne

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat perusteista ja syventävistä opinnoista, joita on yhteensä kymmenen opintokokonaisuutta (6+4). Oppilaan on osoitettava todistuksen antajalle kaikki päättötodistuksen saamiseen oikeuttavat opinnot suoritetuiksi. Koulutuksen järjestäjä määrittelee perusopintojen opintokokonaisuuksien tavoitteet ja sisällöt sekä nimet, keston, laajuuden ja toteuttamistavan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen pohjalta.

Visuaalisten taiteiden (arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide, käsityö) yleinen oppimäärä voi sisältää valinnaisia opintokokonaisuuksia, joita voidaan järjestää myös yhteistyössä muun taiteen perusopetuksen kanssa. Koulutuksen järjestäjä voi opetussuunnitelmassaan määritellä näitä opintoja sisällytettäväksi vaadittavaan kymmeneen opintokokonaisuuteen.

4.2 Opetuksen tarjonta

KUVATAITEEN PERUSTEET 1-6

- 3 oppituntia/viikko
- laskennallinen laajuus keskimäärin 300 oppituntia, opintokokonaisuudet 1 - 6
- aloitusikä vähintään 18 vuotta

KUVATAITEEN SYVENTÄVÄT OPINNOT 7-10

- vähintään 3 oppituntia/viikko
- laskennallinen laajuus keskimäärin 200 oppituntia, opintokokonaisuudet 7 - 10
- syventäviin työpajoihin pääsee oppilaan suorittama kuvataiteen perusteet

Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän kuvataiteen perusopintojen ja syventävien opintojen laajuus on vähintään keskimäärin 500 tuntia. Opintojen laajuuden laskennan perusteena on käytetty 45 minuutin pituista oppituntia.

4.3 Opintojen laajuus

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on keskimäärin 500 tuntia (45 min/oppitunti). Kymmenen opintokokonaisuutta suoritetaan viiden lukuvuoden kuluessa. Opiskelijalla on mahdollisuus täydentää opintoja sopimalla siitä vastaavan taideopettajan kanssa. Yleinen oppimäärä koostuu kymmenestä opintokokonaisuudesta. Koulutuksen järjestäjän tulee turvata opintonsa aloittaneille oppilaille mahdollisuus koko yleisen oppimäärän suorittamiseen. Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleisen oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta järjestettäessä on pyrittävä joustavuuteen niin, että taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät otetaan huomioon.

Yleiseen oppimäärään kuuluvien opintokokonaisuuksien lisäksi oppilaitos voi tarjota oppilaitoskohtaisia valinnaisia opintokokonaisuuksia, joiden tavoitteet ja sisällöt laaditaan niin, että ne syventävät ja laajentavat opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä opintokokonaisuuksia.

Tarvittaessa (vammainen, sairaus) opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä, jolloin laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma.

4.4 Opetusjärjestelyt

Kuvataidekoulu toimii tällä hetkellä (v. 2008), Kankaanpään Galleriassa, Jämintie 2 D, Kankaanpää.

5. Opetuksen tavoitteet ja sisällöt opintokokonaisuuksittain

5.1 Kuvataiteen oppisisällöt ja tavoitteet

Kuvataiteen oppisisältöjen tavoitteet sisältyvät opintokokonaisuuksiin.

- Piirustus ja maalaus
Tavoitteena on tukea kuvailmaisun perustaitojen sekä kehittymistä että syventämistä, kykyä kommunikoida kokemuksia, ajatuksia sekä kehittää omaa ilmaisua.
- Kuvanveisto
Tavoitteena on kehittää tilan ja muodon tajua sekä tukea ilmaisua. Perehdytään kuvanveiston kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin yhteyksiin.

- **Arkkitehtuuri ja ympäristösuunnittelu**
Tavoitteena on että opiskelija ymmärtää ihmisen toiminnan vaikutuksen luonnon ja rakennetun ympäristön laatuun, ja että ympäristö vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin. Opitaan hahmottamaan ympäristön rakentumista jatkuvana prosessina suhteessa kulttuurin eri osa-alueisiin ja luonnon olosuhteisiin.
- **Muotoilu**
Tavoitteena on kehittää havainnointia, mielikuvitusta ja ongelmanratkaisutaitoja, materiaalien ja työtapojen tuntemusta sekä kulttuurintuntemusta. Ymmärretään tuotteen elinkaari ja perehdytään kestävän kehityksen periaatteisiin. Opitaan hahmottamaan ympäristön rakentumista jatkuvana muotoiluprosessina suhteessa valintoihin ja estetiikkaan.
- **Grafiikka**
Tavoitteena on taidegrafiikan teknisten taitojen ja traditioiden lisäksi tutustua välineen monipuolisiin ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. Opetuksessa on perinteisten menetelmien lisäksi käytössä vähemmän myrkylliset tekniikat ja materiaalit.
- **Keramiikka**
Tavoitteena on eri tekniikoihin ja materiaaleihin perehtyminen sekä työskentelyvaiheiden, suunnittelutaitojen ja ilmaisun kehittyminen.
- **Tekstiili**
Tavoitteena on kehittää käsityössä valitun materiaalin ja työvälineen tuntemusta ja käyttöä, kehittää ympäristön havainnointia, rikastuttaa mielikuvitusta ja kokonaisilmaisua. Madalletaan kynnystä hankkia tietoja ja taitoja.
- **Valokuva**
Tavoitteena on perehtyä valokuvauksen perustietoihin ja taitoihin (digikuvaus), oppia käyttämään valokuvaa dokumentointiin ja löytää keinoja omaan ilmaisulliseen työskentelyyn. Tutustutaan valokuvauksen historiaan.
- **Elokuva ja video**
Tavoitteena on oppia tulkitsemaan audiovisuaalisen taiteen tuotteita sekä ymmärtämään audiovisuaalisen kulttuurin merkitystä nyky-yhteiskunnassa.
- **Sarjakuva**
Tavoitteena on johdattaa sarjakuvailmaisuun ja sen kerrontaan osana viestintää ja taidetta. Perehdytään mm. sarjakuvan rakenteeseen ja kerronnalliseen merkitykseen.
- **Ympäristö- ja yhteisötaide**
Tavoitteena on pohtia teoksen käsitettä ja sitä, kuinka teos ja sen ympäristö/ympäröivä tila muodostavat kokonaisuuden. Teos hahmotetaan osana vuorovaikutusprosessia ja pohditaan taiteellisen työskentelyn roolia yhteydessä yhteisöllisesti määriteltyihin asioihin. Tavoitteena on taiteen tekeminen jonkin yhteisön ehdoilla, yhteisön jäsenten kanssa ja heitä varten. Työmuodot ovat monitaiteisia ja monikulttuurisia.
- **Performanssi ja kuvallinen media**

Tavoitteena on kehittyä sekä visuaalisten että ajatuksellisten kokonaisuuksien hahmottamisessa ja oppia valmistamaan taide-esitys yleisölle. Tämän kokonaisuuden sisällöissä on mahdollista

yhdistää kuvallisen median ilmaisukeinoja, taiteentuntemusta, taidehistoriaa ja nykytaiteen kuvastoa, opiskelijan oma kulttuuriperintö ja hänelle vieraiden kulttuurien kuvallinen maailma, rakennettu ja luonnon ympäristö sekä esineympäristö.

- Monitaiteelliset työmuodot
Tavoitteena on luoda yhteyksiä eri taiteiden välille ja etsiä yhteistä kieltä sekä tukea opiskelijoiden ilmaisukeinoja ja niiden laaja-alaisuutta. Tavoitteena on oppia toteuttamaan teemallisia kokonaisuuksia kuva-taiteen eri osa-alueita yhdistäen.
- Taidehistoria
Tavoitteena on tarkastella kuvataidetta ja arjen kuvia sekä kehitetään oppilaan kulttuurin, nykytaiteen ja taidehistorian tuntemusta.

5.2 Kuvataiteen opintokokonaisuudet 1- 10

Kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksen tavoitteena on:

- kehittää oppilaan kykyä ilmaista itseään kuvallisesti, tulkita kuvaa ja arvioida sitä kriittisesti
- oppilas oppii hankkimaan omassa ilmaisussaan tarvitsemiaan taitoja ja tietoja ja harjoittelemaan niiden käyttöä
- oppilaan visuaalisen yleissivistyksen sekä ajattelunvalmiuksien, havaintokyvyn ja luovuuden vahvistaminen
- ohjata oppilasta ilmaisemaan ajatuksiaan, mielikuviaan ja tunteitaan kuvallisesti sekä sanallistamaan työskentelyään ja käyttämään monipuolisesti eri materiaaleja ja tekniikoita
- työskentelyssä korostuu mielikuvituksen, intuition sekä aistitiedon merkitys
- opetus on ongelmakeskeistä ja vuorovaikutuksellista
- tavoitteena on kehittää oppilaan tutkivaa ja ennakkoluulotonta työskentelytapaa
- opetuksessa käsitellään teemallisia kokonaisuuksia
- rohkaista työskentelemään sekä itsenäisesti että yhdessä muiden kanssa ja arvioimaan ja arvioimaan omaa ja muiden työtä

Tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne edettäessä opintokokonaisuudesta toiseen monipuolistuvat ja syvenevät.

Tavoitteena on, että

1. oppilas oppii kuvallisia ajattelunvalmiuksia ja kuvan tekemisen perustaitoja kuvataiteen eri osa-alueella sekä oppii kehittämään omaa kuvallista ilmaisuaan
2. oppilas harjoittelee kuvan visuaalisten peruselementtien käyttämistä sekä tutustuu eri materiaaleihin ja eri tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin
3. oppilas harjoittelee materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävästi kehityksen mukaisesti
4. opinnoissa tarkastellaan kuvataiteen ja arjen kuvia sekä kehitetään oppilaan kulttuurin, nykytaiteen ja taidehistorian tuntemusta
5. oppilas tutustuu esineympäristöön, muotoilun perusteisiin, rakennettuun ja luonnon ympäristöön

Kuvallinen työskentely pohjautuu oppilaan havaintoihin, mielikuviin ja mielikuvitukseen. Oppilas opettelee tulkitsemaan ja arvioimaan sanallisesti omaa ja muiden työskentelyä ja töitä.

Kuvataiteen eri osa-alueet ovat: 1. Kuvallinen ilmaisu 2. Kuvallinen media 3. Kulttuuriperintö 4. Esineympäristö ja muotoilu 5. Rakennetun ja luonnon ympäristön visuaaliset ilmiöt.

Työpajaopinnot järjestetään usealta kuvataiteen alueelta tai opetuksessa painotetaan jotakin aluetta opetuksen järjestäjän resurssien puitteissa.

Työpajaopintojen tavoitteena on, että:

1. oppilas kehittää taiteellista ilmaisukykyään yhdellä tai useammalla kuvataiteen alueella
2. työpajoissa oppilas syventää taitojaan ja tietojaan sekä perehtyy aiempaa perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin oman ilmaisunsa välineenä
3. opintojen aikana oppilaan kyky itsenäiseen työskentelyyn kehittyy ja hän oppii tekemään tietoisesti valintoja omassa ilmaisussaan sekä perustelevaan niitä
4. oppilas opettelee arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä ja töitä
5. oppilas saa monipuolisia kokemuksia työskentelystä yhdessä muiden kanssa.

Keskeisiä sisältöalueita ovat:

- kuvallinen ilmaisu
- taiteentuntemus, taidehistoria ja nykytaiteen kuvasto
- oppilaan oma kulttuuriperintö ja hänelle vieraiden kulttuurien kuvallinen maailma
- rakennettu ja luonnon ympäristö
- esineympäristö
- kuvallinen media

Työpajatyöskentelyssä yhdistetään teemallisiksi kokonaisuuksiksi kuvataiteen eri osa-alueita ja toteutetaan taiteiden välisiä teemoja.

Opintokokonaisuudet 1-10

JÄTÄN JÄLJEN (n. 100h)

Oppisisällöt: Piirustus ja maalaus

Grafiikka

Keramiikka

Kuvanveisto

Taidehistoria

- rytmin, liikkeen, ajan, perspektiivin ja tilan käsitteistä kuvataiteessa, sommittelu, väri- ja materiaalioppi, työturvallisuuskäsitteitä, taidehistoriaa, taiteesta yhteiskunnallisena ilmiönä
- tekniset taidot ja välineiden ilmaisulliset mahdollisuudet, materiaaleihin tutustuminen, oman taidesuhteen pohtiminen

MATKANI MENNEESEEN (n.80h)

Oppisisällöt: Piirustus ja maalaus

Kuvanveisto

Tekstiili

Grafiikka

- harjoitellaan tutkimaan ja tulkitsemaan teoksen sisältöä, syvennetään materiaalien, tekniikoiden ja työvälineiden tuntemusta
- opetellaan arvioimaan omaa ja toisten teosten ilmaisua, sisältöä ja työtapaa, pohtimaan omia tavoitteitaan, suunnittelemaan ja toteuttamaan suurempia tehtäväkokonaisuuksia sekä käyttämään omia ajatuksiaan, tunteitaan ja mielikuviaan oman teoksen sisältönä, käyttämään taiteen keskeisiä käsitteitä
- kehitetään käsityön materiaalien ja työvälineiden tuntemusta sekä niiden käyttämistä omassa ilmaisussa, madalletaan kynnystä hankkia tietoja ja taitoja

SISÄLLÄ JA ULKONA (n.50h)

Oppisisällöt: Arkkitehtuuri ja ympäristön suunnittelu

Ympäristö- ja yhteisötaide

- työskennellään sekä luonnon että rakennetun ympäristön kanssa, kehitetään aistiherkkyyttä, tilan- ja muodontajua, liikkeen- ja rakenteidentajua, mietitään ekologisia, eettisiä ja esteettisiä arvoja, tutustutaan arkkitehtuurin peruselementteihin
- tehdään taidetta jonkin yhteisön jäsenten kanssa, heidän ehdoillaan ja heitä varten, käytetään monitaiteisia työmuotoja
- taidehistoriaa

MUODOT YMPÄRILLÄNI (n. 20h)

Oppisisällöt: Muotoilu

Piirustus ja maalaus

- suunnittelun ja muotoilun perusteita sekä muotoiluun liittyviä käsitteitä, erilaiset materiaalit (esim. savi, paperimassa), työvälineet ja menetelmät, esinesuunnittelun prosessi (luonnostelu, työpiirustus, toteuttaminen ja arviointi)
- luonnon muoto/ihmisen tekemä muoto, rytmi, jännite, tasapaino, valo-varjo

TÄSSÄ JA NYT, PAIKALLA JA LIIKKEESSÄ (n. 25h)

Oppisisällöt: Elokuva ja video

Sarjakuva

Valokuva

- audiovisuaalisen taiteen tulkinta, havaintojen tekeminen, ilmiöiden tutkiminen ja pohtiminen, taide-, käyttö- ja sähköiset kuvat, merkitysten miettiminen ja piilomerkitysten tutkiminen
- peruselementit: valo, varjo, sävy, muoto, kuvakoko ja kuvakulmat
- valokuvauksen historiaa
- sarjakuva osana viestintää ja taidetta

TARINA (n.25h)

Oppisisällöt: Performanssi ja kuvallinen media

Monitaiteelliset työmuodot

Taiteidenvälisyys

- heittäydytään kaaoksen ja sattuman, yllätyksen ja oivalluksen kautta esityksen sisällön käsitteeseen ja suunnitteluun, ja lopulta performanssin valmisteluun ja esitykseen.

NÄIN NÄEN I (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

NÄIN NÄEN II (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

NÄIN NÄEN III (50h)

Oppisisällöt: Opiskelijat valitsevat opintokokonaisuuteen päättötyötään tukevia sisältöjä opetuksen järjestäjän tarjoamien resurssien puitteissa

PÄÄTTÖTYÖ (50h)

Oppisisällöt: Päättötyö tehdään opintokokonaisuuksien 7 - 10 kuluessa. Opettaja ohjaa työprosessia ja antaa työstä palautetta.

Tässä opetussuunnitelmassa esitetty opetuksen rakenteen malli on voimassa tällä hetkellä. Malli mahdollistaa taiteen perusopetusta antavien tuntiopettajien kanssa yhteistyössä tapahtuvan jatkuvan kehittämistyön. Opintokokonaisuuksissa opittavat asiat määrittyvät valitun teeman ja kuvataiteen oppisisältöjen mukaan.

6. Opetukseen liittyvät järjestelyt**6.1 Oppilaaksi ottaminen**

Perusopintoihin oppilasvalinta tapahtuu ilmoittautumisjärjestyksessä, kuitenkin niin, että aiemmin kuvataidetta opiskelleet oppilaat ovat valinnassa etusijalla.

6.2 Opiskeluaika

Yleisen oppimäärän mukaiset kuvataiteen perusopintojen opintokokonaisuudet 1 - 6 on Pohjois-Satakunnan Alueopistossa mahdollista suorittaa kolmessa vuodessa, ja opintokokonaisuudet 7 - 10 kahdessa vuodessa. Opintokokonaisuudet 1 - 6 tulee suorittaa enintään viidessä vuodessa ja opintokokonaisuudet 7 - 10 enintään neljässä vuodessa.

6.3 Muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen

Muualla suoritettuja opintoja tai muulla tavoin hankittua osaamista voidaan soveltuvin osin hyväksyä osaksi opintokokonaisuutta todistusten ja/tai portfolion perusteella. Muualla suoritettut opinnot kirjataan todistukseen merkinnällä "korvaava suoritus". Hakiessaan korvaavuutta perusopintoihin oppilaan tulee osoittaa osaamisensa kokoamallaan portfoliolla, joka sisältää henkilökohtaisen oppimissuunnitelman ja oman taiteellisen prosessin esittelyn.

6.4 Todistusten sisältö

Jokaisesta oppilaasta pidetään yllä opintorekisteriä, johon merkitään oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet, niiden sisällöt ja kestot. Oppilas saa kuvataiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen suorittuaan 10 opintokokonaisuutta. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen. Oppilalle annetaan pyydettäessä todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista.

Päättötodistus sisältää seuraavat asiat:

- koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi (Pohjois-Satakunnan Alueopisto)
- taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan (Kuvataiteen perusopinnot)
- oppilaan nimi ja syntymäaika
- opiskeluaika vuosina
- oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja oppilaan saaman opetuksen tuntimäärä niissä (laskennan perusteena 45 minuutin pituinen oppitunti)
- rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu (laki taiteen perusopetuksesta)
- kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- maininta, että taiteen perusopetus koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2005 mukaisesti

6.5 Yhteistyö muiden tahojen kanssa

Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaisiin opintoihin sisältyy yhteistyötä muiden tahojen kanssa. Opintojen aikana tehdään yhteistyötä Pohjois-Satakunnan Alueopiston sisällä (esim. muiden taiteen perusopetuksen alojen kanssa) sekä ulkopuolisten tahojen kanssa.

6.6 Oppilasarviointi

Arvioinnin tehtävä on

- tukea oppilaan edistymistä opinnoissa
- kannustaa ja rohkaista ja ohjata oppilasta omien tavoitteiden asettamiseen
- palautteen antaminen eri tavoin ja ohjaaminen itsearviointiin

Arviointi on:

- jatkuvaa ja oppimiseen kannustavaa, palautetta annetaan myös oppitunneilla
- oppilas harjoittelee myös itsearviointia koko opiskelun ajan

Oppilaan tulee saada työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän arvioinnissa ei käytetä numeroarvostelua.

Jatkuvaa arviointia toteutetaan Pohjois-Satakunnan Alueopiston järjestämässä kuvataiteen perusopetuksessa seuraavasti:

- jokainen opintokokonaisuuteen kuuluva oppimistehtävä/tehtävät arvioidaan sekä opettajan että oppilaan toimesta sanallisesti
- oppilaat antavat palautetta myös toinen toisilleen
- palaute työskentelystä voidaan antaa suullisesti tai tekstin muodossa

6.7 Oppilaitoksen itsearviointi

Pohjois-Satakunnan Alueopisto arvioi itseään säännöllisesti. Vuosittain tehdään opiskelijakyselyjä lukukausien päätteeksi. Myös eri oppiaineyksiköiden vastaavat opettajat arvioivat vuosittain toimintaa ainealoittain rehtorin kanssa käytävien kehitys- ja toimintasuunnitelmakeskustelujen muodossa. Myös sivutoimiset tuntiopettajat arvioivat omaa opetustyötään vuosittain. Arvioinneista tehdään yhteenveto.